

ALMAN ACİZ KANUNU'NUN BAKİYE BORÇTAN KURTULMA PROSEDÜRÜ VE TÜKETİCİ ACİZİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİ

*The Articles of German Insolvency Act Regarding Discharge of Residual
Debt and Consumer Insolvency Proceedings*

Çev. Cenk AKİL*

I- GENEL OLARAK

Almanya'da 5.1.1994 tarihinde kabul edilen Insolvenzordnung isimli Kanun 1.1.1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir¹. Türk hukukunda tam bir karşılığı olmayan² Insolvenzordnung tabiri öğretide “Külli Takip Kanunu”³, “Aciz Haline İlişkin Kanun”⁴, “İflâs Kanunu”⁵, “Aciz Kanunu”⁶ gibi farklı şekillerde Türkçeye çevrilmiştir. Biz de sonuncu görüşe katılarak “Aciz

* Dr. (akilcenk@hotmail.com).

¹ BGBI. I s. 2886 vd.

² Sema Taşpınar Ayvaz, İcra-İflâs Hukukunda Yeniden Yapılandırma, Ankara 2005, s. 93.

³ Hans Friedheim Gaul, Federal Alman Cumhuriyetinde Yeni Külli Takip Hukuku-Ağırlık Noktaları ve Temel Esasları (Çev.: Nevhis Deren-Yıldırım), (İÜHFMD 1995-1996/1-2, s. 465-488â), s. 465; Taşpınar Ayvaz, s. 93.

⁴ C. Stallman, Yeni (Alman) Aciz Hukukuna Giriş (Çev. : Erdal Tercan), (AÜHFMD 1996/1-4, s.413-426), s. 413.

⁵ H. Özden Özkaya-Ferendeci, Alman Hukuku'nda Tüketici İflâs ve Bakiye Borçtan Kurtulma İmkânı (MHAD, 2008/1-2, s. 57-83), s. 58 dn. 3.

⁶ Saim Üstündağ, İflâs Hukuku, 7. B., İstanbul 2007, s. 1; Seyithan Deliduman, Yeni Alman Kanunu Genel Hükümleri (AÜEHFD, 2000/1-2, s. 617-622), s. 617; Osman Nazım Kıyığı, Hukuk ve Ekonomi Terimleri Sözlüğü, Almanca-Türkçe, München 1999, s. 422.

Kanunu” deyimini kullanacağız⁷. Aciz hali ile kastedilen “borçlunun muaccel borçlarını ödemek için gerekli olan ödeme araçlarından geçici olmayan, süreklilik arz eden yoksunluk”tur⁸. Burada borçlunun malvarlığındaki yetersizlik değil, ödeme araçlarındaki yoksunluktan ötürü muaccel borçların ifa edilememesi söz konusudur⁹.

Alman Aciz Kanunu'nun bakiye borçtan kurtulma prosedürü ile tüketici aczine ilişkin hükümlerine geçmeden önce Türk hukukuyla kısaca karşılaştırma yapmak konunun anlaşılması bakımından yararlı olacaktır. Bilindiği üzere Türk Hukuku'nda kural olarak yalnız tacirler iflâsa tâbidir (İİK m. 43; TTK m. 20). Bu kurala getirilen istisnalar İİK m. 43, 1'de gösterilmiştir. Buna göre, iflâsa tâbi kişiler; TTK gereğince tacir sayıldıkları için iflâsa tâbi olanlar, TTK gereğince tacirler hakkındaki hükümlere tâbi buldukları için iflâsa tâbi olanlar ve tacir olmadıkları halde özel kanun hükümlerine göre iflâsa tâbi olan kişiler olmak üzere üçe ayrılmaktadır¹⁰. Türk hukuku bakımından tacir olmayan gerçek kişiler prensip itibarıyla iflâsa tâbi değildirler. Alman hukukunda ise kimlerin iflâsa tâbi olduğu Aciz Kanunu'nun 11. maddesinde gösterilmiştir. Buna göre her türlü gerçek ve tüzel kişi ile şahıs şirketleri iflâsa tâbidir. O halde iflâsa tâbi kişiler bakımından Alman hukuku ile Türk hukuku karşılaştırıldığında iki Kanun arasındaki temel fark Alman Kanunu'nda tüketici iflâsına yer verilmiş olmasıdır¹¹. Tüketici iflâsı bakımından ayırıcı özellik, tacir olmayan gerçek kişinin de iflâsının istenebilmesi ve iflâs kapandıktan sonra bakiye borçtan kurtulma imkânının mevcudiyetidir¹². Tüketici iflâsı ile borçtan kurtulma prosedürü arasında yakın bir ilişki vardır. Zira tüketici iflâsı gerçekleşmeden, bakiye borçtan kurtulmak mümkün değildir. Diğer bir deyişle, her iki kurum da birbirine bağlı ve etkileşim halindedir¹³. Bilindiği üzere Türk hukukunda

⁷ Deliduman, s. 617 dn. 4. Yazar, haklı olarak, reform niteliğindeki bir düzenlemenin daha önceki kanunları ifade eden kavramlardan farklı bir kavramla ifade edilmesinin isabetine dikkat çekmiştir.

⁸ Hakan Pekcanitez / Oğuz Atalay / Meral Sungurtekin Özkan / Muhammet Özekes, İcra ve İflâs Hukuku, 9. B., Ankara 2011, s. 512.

⁹ Pekcanitez / Atalay / Sungurtekin Özkan / Özekes, s. 512.

¹⁰ Baki Kuru / Ramazan Arslan / Ejder Yılmaz, İcra ve İflâs Hukuku, 25. B., Ankara 2011, s. 455-456.

¹¹ Özkaya-Ferendeci, s. 62.

¹² Özkaya-Ferendeci, s. 67.

¹³ Özkaya-Ferendeci, s. 63.

İİK m. 251 uyarınca iflas idaresi, paraları dağıtırken alacaklarını tümüyle alamayan alacaklılara borç ödemededen aciz vesikası vermektedir. Ne var ki, aciz vesikasına bağlı olarak icra takibi yapılabilmesi için borçlunun yeni mal iktisap etmiş olması şarttır¹⁴. Bunun yanı sıra, daha önce kaydedilmemiş olması nedeniyle tasfiyeye girmemiş olan alacaklara aciz vesikası verilen alacaklar hakkındaki hükümler uygulanmaktadır. Şu halde, Türk hukukunda iflâs kapandıktan sonra karşılanamayan alacaklar için bir sınırlandırmanın getirildiği söylenebilir¹⁵. Bu sınırlamanın sebebi iflâsın kapanmasından sonra müflisin ekonomik durumunu düzeltebilmesine imkân tanımaktır¹⁶. Bu konuda daha radikal bir tutum benimseyen Alman hukukunda ise bazı şartlar altında iflâs kapandıktan sonra müflisin yeni bir hayat kurabilmesi için bakiye borçtan tamamıyla kurtulma imkânı öngörülmüştür.

Bakiye borçtan kurtulma prosedürü, Alman Aciz Kanunu'nun 286 ilâ 303. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Tüketici, acizini isterken aynı anda bakiye borçtan kurtulma prosedürünü de talep etmek zorundadır. Bunun üzerine, aciz mahkemesi, tüketici acizini açmaktadır. Tasfiyeden sonra, aciz mahkemesi, acizin kapanmasına ilişkin kararını vereceği duruşmada, bakiye borçtan kurtulma prosedürünün başlatılması ile ilgili kararını da vermektedir¹⁷.

Tüketici acizi, Alman Aciz Kanunu'nun 304 ilâ 310. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu prosedür, ana hatlarıyla üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada borçlu, alacaklıları ile mahkeme dışı bir anlaşma yolunu izleyerek borcunu ödemeye çalışmaktadır. Borçlu ile alacaklılar arasında mahkeme dışı bir uzlaşmaya varılamazsa ikinci aşamada borçlu, acizin açılmasını talep edebilmektedir. Borçlu ile alacaklıların mahkeme içi borç ödeme plânı üzerinde de anlaşamamaları durumunda mahkeme, tüketicinin acizine karar verebilmektedir¹⁸.

¹⁴ Kuru / Arslan / Yılmaz, s. 590.

¹⁵ Kuru / Arslan / Yılmaz, s. 590.

¹⁶ Selçuk Öztekin, İcra ve İflâs Hukukunda Borç Ödemededen Aciz Vesikası (İİK m. 143; m. 251), İstanbul 1994, s. 127.

¹⁷ Özkaya-Ferendeci, s. 73.

¹⁸ Özkaya-Ferendeci s. 64.

II- BAKİYE BORÇTAN KURTULMA PROSEDÜRÜNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİN TERCÜMESİ

SEKİZİNCİ KISIM

Bakiye Borçtan Kurtulma Prosedürü

§ 286 İlke

Borçlu bir gerçek kişi ise aciz usulü kapsamında aciz alacaklılarına ifa etmemiş olduğu yükümlülüklerden § 287 ilâ 303 madde hükümleri çerçevesinde kurtulur.

§ 287 Borçlunun Talebi

(1) Bakiye borçtan kurtulma, borçlunun aciz usulünün açılması talebine bağlı bir dilekçeyi şart kılar. Borçlunun talebi, aciz usulünün açılması talebi ile bağlantılı değil ise, § 20, II InsO uyarınca yapılan ikazdan itibaren iki hafta içinde söz konusu talepte bulunulması gerekir.

(2) Başvuruya, borçlunun hizmet ilişkisinden doğan haczi kabil ücret alacağı ya da aciz usulünün açılmasından itibaren ücret alacağının yerine geçen devam eden gelirlerin mahkeme tarafından tayin olunan bir yedimeine altı yıllık bir süre için devredildiğini gösteren bir beyanname eklenmelidir. Eğer borçlu, söz konusu alacakları hâlihazırda üçüncü bir kişiye devretmiş ya da rehnemiş idi ise beyannamede buna da yer vermelidir.

(3) Borçlunun bir hizmet ilişkisinden doğan ücret alacağını ya da onun yerine geçen gelirinin devrini yasaklayan, bir şarta bağlayan ya da başka türlü sınırlandıran anlaşmalar, bunlar ikinci fıkranın birinci cümlesi uyarınca yapılan temliki engellediği ya da bu temlike zarar verdiği ölçüde geçersizdir.

§ 288 Öneride Bulunma Hakkı

Borçlu ve alacaklılar, aciz mahkemesine, her somut olay için münasip bir gerçek kişiyi yediemin olarak önerme hakkına sahiptirler.

§ 289 Aciz Mahkemesinin Kararı

(1) Aciz alacaklısı ve aciz idaresi borçlunun talebi hakkında yapılan duruşmada dinlenirler. Aciz mahkemesi, borçlunun talebini ara kararı ile hükme bağlar.

(2) Ara kararına karşı borçlu ile duruşmada bulunan ve borçtan kurtulma başvurusunun reddedilmesini talep eden her aciz alacaklısı, acele itiraz yoluna başvurabilir. Aciz usulü, en erken, bakiye borçtan kurtulma talebine ilişkin verilen kararın kesinleşmesinden itibaren ortadan kalkar. Borçtan kurtulmaya ilişkin kesinleşmiş karar, aciz usulünün kaldırılmasına ilişkin karar ile birlikte ilân edilir.

(3) Aciz usulünün tatil edilmesi halinde bakiye borçtan kurtulma kararı, ancak aciz masasının mevcudiyetinin yetersizliğinin bildirilmesi üzerine aciz masasındaki mevcudun 209. madde uyarınca paylaştırılmasından ve prosedürün 211. madde uyarınca tatil edilmesinden sonra verilir. İkinci fıkra hükmü, prosedürün iptali yerine tatiline karar verilmesi kaydıyla uygulanır.

§ 290 Borçtan Kurtulma Talebinin Reddedilmesi

(1) Duruşmada aciz alacaklılarından biri tarafından talep edilmiş ve aşağıdaki şartlardan biri gerçekleşmişse borçtan kurtulma başvurusu reddedilir.

1. Borçlu, Alman Ceza Kanunu'nun 283 ilâ 283c maddelerinde yer alan suçlardan birinden dolayı kesinleşmiş bir karar ile mahkûm edilmiş ise,

2. Borçlu, aciz usulünün açılması talebinden önceki üç yıl içerisinde ya da bu talepten sonra, kredi temin etmek, kamusal kaynaklardan yararlanmak ya da emekli sandıklarına ödeme yapmaktan kaçınmak amacıyla, ekonomik durumu hakkında kasten ya da ağır kusuru ile yazılı olarak gerçeğe aykırı ya da eksik bilgi vermiş ise,

3. Aciz usulünün başlatılması talebinden önceki on yıl içerisinde ya da bu talepten sonra borçluya bakiye borçtan kurtulma imkânı verilmiş ya da § 296 ya da § 297 InsO uyarınca bakiye borçtan kurtulma talebi reddedilmiş ise,

4. Borçlu, aciz usulünün başlatılması talebinden önceki bir yıl içinde ya da bu talepten sonra kasten ya da ağır kusur ile aciz alacaklılarının alacaklarının ödenmesini, ölçsüz yükümlülükler altına girerek ya da malvarlığını israf ederek ya da ekonomik durumunda iyileşme ümidi olmamasına rağmen aciz usulünün açılmasını geciktirmek suretiyle tehlikeye atmış ise,

5. Borçlu, aciz usulü esnasında, bu Kanun uyarınca, bilgi verme ya da işbirliği yapma yükümlülüklerini kasten ya da ağır kusur ile ihlal etmiş ise,

6. Borçlu, § 305, I/3 InsO uyarınca sunması gereken ve malvarlığını, gelirlerini, alacaklıları ile kendine karşı yöneltilen talepleri gösteren listede kasten ya da ağır kusuru ile gerçeğe aykırı bilgiler vermiş ise.

(2) Alacaklının talebi, ancak ret sebebini inandırıcı kılması halinde dinlenir.

§ 291 Bakiye Borçtan Kurtulma Talebinin İlanı

(1) § 290 InsO hükmünün aradığı şartlar mevcut değil ise, mahkeme, § 295 InsO hükmü uyarınca borçlunun yükümlülüklerini yerine getirmesi ve § 297 ya da § 298 InsO hükmü uyarınca başvurunun reddini gerektiren sebeplerin mevcut olmaması halinde, borçlunun bakiye borçtan kurtulma talebinin kabul edildiğine karar verir.

(2) Mahkeme, aynı kararda borçlunun haczi caiz gelirlerinin temlik ölçüsünde (§ 287 InsO) intikal ettiği bir yediemin de atar.

§ 292 Yedieminin Hukukî Konumu

(1) Yediemin, borçluya ödeme yapmakla yükümlü olanları temlik konusunda bilgilendirmelidir. § 4a InsO hükmü uyarınca tecil edilen yargılama masrafları atanmış bulunan avukatın ücreti çıktıktan sonra ödenmişse, yediemin, temlik yoluyla edindiği alacaklar ile borçlunun ya da üçüncü kişilerin diğer ödemelerini kendi malvarlığından ayrı tutmak ve yılda bir defa nihai listeye göre aciz alacaklılarına paylaşmak zorundadır. § 36, I, c.2 ve II InsO hükümleri kıyasen uygulanır. Yediemin, temlik sonucu edindiği meblağ ile diğer ödemelerin % 10'unu aciz usulünün kaldırılmasından itibaren dört yıl sonra; % 15'ini ise beş yıl sonra borçluya öder. § 4a InsO uyarınca tecil edilen yargılama masrafları henüz ödenmemiş ise para, borçluya, ancak onun geliri § 115, I ZPO uyarınca hesaplanan meblağı aşmıyorsa ödenir.

(2) Alacaklılar toplantısı yediemine ek olarak borçlunun taahhütlerini ifa etmesini gözetim görevi verebilir. Bu durumda, yediemin, borçlunun taahhütlerini ihlal ettiğini tespit ederse alacaklıları durumdan derhal haberdar eder. Bundan dolayı doğacak ek zararlar karşılandığı ya da avans olarak verildiği takdirde yediemin, gözetimle yükümlüdür.

(3) Yediemin, görevi sona erdiğinde aciz mahkemesine hesap vermek zorundadır. §§ 58 ve 59 InsO hükümleri kıyasen uygulanır. § 59 InsO hükmü ise her bir aciz alacaklısından ibraname talep edilebildiği ve her bir aciz alacaklısına acele itiraz yolu açık olduğu ölçüde uygulanır.

§ 293 Yedieminin Ücreti

(1) Yediemin faaliyeti için ücret ödenmesini ve münasip masrafların tazminini talep hakkına sahiptir. Bu konuda yedieminin harcadığı zaman ve faaliyetinin kapsamı hesaba katılır.

(2) § 63, II ve §§ 64 ve 65 InsO hükümleri kıyasen uygulanır.

§ 294 Alacaklılara Eşit Davranılması

(1) Temlik süresince alacaklılardan hiçbiri borçlunun malvarlığı üzerinde cebri icra takibinde bulunamaz.

(2) Borçlunun ya da başka bir kişinin aciz alacaklılarından biriyle yapmış olduğu ve ona ayrıcalık tanıyan anlaşma geçersizdir.

(3) Borçlunun temlik kapsamında kalan bir alacağına karşı ancak aciz usulünün devamı durumunda § 114, II InsO hükmü uyarınca takas ileri sürebilecek olan alacaklı takas dermeyan edebilir.

§ 293 Borçlunun Yükümlülükleri

(1) Borçlu temlik müddeti boyunca aşağıdakilerle yükümlüdür:

1. Münasip bir meslek icra etmek, işsiz ise iş bulmak için çaba harcamak ve makul bir işi reddetmemek.

2. Ölüm ya da müstakbel bir miras hakkı nedeniyle edindiği malvarlığı değerinin yarısını yediemine teslim etmek.

3. Yerleşim yerinde ya da işyerinde bir değişiklik olması durumunda bunu derhal aciz mahkemesine ve yediemine bildirmek, temlik kapsamındaki gelirini ya da ikinci bentte bahsi geçen malvarlığını gizlememek ve talep üzerine mahkemeye ve yediemine mevcut mesleki durumu hakkında ya da işsiz ise iş bulma konusundaki çabası ile gelirleri ve malvarlığı hakkında bilgi vermek.

4. Aciz alacaklılarının tatmini maksadıyla yapılan ödemeleri sadece yediemine yapmak ve aciz alacaklılarından hiçbirine bir ayrıcalık tanımamak.

(2) Borçlu bağımsız bir meslek icra etmekteyse, aciz alacaklılarını yediemine ödeme yapmakla mesul tutmak, sanki yediemin ile bir hizmet sözleşmesi akdetmiş gibi ona düşer.

§ 296 Yükümlülüklerin İhlali

(1) Aciz mahkemesi, borçlunun temlik müddetinde kendine düşen yükümlülüklerinden birini ihlal etmesi ve böylelikle aciz alacaklılarına ödeme yapılmasını tehlikeye sokması durumunda, aciz alacaklılarından birinin talebi üzerine bakiye borçtan kurtulma talebini reddeder. Ancak bu, borçluya kusur yüklenemeyen hallerde geçerli değildir. Alacaklı talebini, borçlunun kendisine düşen yükümlülüğü ihlal ettiğini öğrenmesinden itibaren bir yıl içinde ileri sürebilir. Alacaklının bu talebi, ancak birinci ve ikinci cümledeki şartların gerçekleşmiş olduğunu inanılır kılması durumunda dinlenir.

(2) Mahkeme karar vermeden önce yediemini, borçluyu ve aciz alacaklısını dinler. Borçlu, yükümlülüklerini yerine getirdiğine ilişkin bilgi vermek ve alacaklı talep ederse bu bilginin doğruluğunu yemin etmek zorundadır. Borçlu, mazereti olmaksızın kendisine kanunen tanınan süre içerisinde bilgi vermez ya da yemin etmez ise ya da mahkeme tarafından bilgi vermesi ya da yemin etmesi için usulüne uygun olarak davet edilmiş bulunduğu duruşmaya makul bir özrü olmaksızın katılmaz ise bakiye borçtan kurtulma talebi reddedilir.

(3) Karara karşı talep sahibi ile borçlu acele itiraz yoluna başvurma hakkına sahiptir. Bakiye borçtan kurtulma talebinin reddi ilân edilir.

§ 297 Aciz Usulüne İlişkin Cezai Fiiller

(1) Borçlu, son duruşma ile aciz halinin kaldırılması arasındaki zaman diliminde ya da temlik müddetinde Ceza Kanunu'nun 283 ilâ 283c maddelerinde sayılan suçlardan birini işlemesi nedeniyle kesinleşmiş bir hükümle mahkûm edilirse, aciz mahkemesi, borçlunun bakiye borçtan kurtulma talebini reddeder.

(2) § 296, I, c. 2 ve 3 ile 3. fıkra hükümleri kıyasen uygulanır.

§ 298 Yediemin Ücretinin Asgari Olarak Karşılanması

(1) Yediemine öneki yıl yaptığı faaliyetin asgari ücret ödenmemiş ve borçlu yedieminin yazılı olarak iki haftalık süre içinde eksik kalan kısmı ödemesi aksi halde borçtan kurtulma talebinin reddedileceği uyarısını yapmış ise yedieminin talebi üzerine aciz mahkemesi borçlunun bakiye borçtan kurtulma talebini reddeder.

(2) Karardan önce borçlu dinlenir. Borçlu, mahkemenin talimatından itibaren iki hafta içinde eksik kalan meblağı öder ise ya da bu meblağ § 4a InsO uyarınca tecil edilirse bakiye borçtan kurtulma talebi reddedilmez.

(3) § 296, III InsO hükmü kıyasen uygulanır.

§ 299 Vaktinden Evvel Sona Erme

Bakiye borçtan kurtulma talebi § 296, 297 ya da 298 InsO hükümleri uyarınca reddedilirse, temlik süresi, yedieminin görevi ve alacaklıların haklarına getirilen sınırlamalar kararın kesinleşmesiyle sona erer.

§ 300 Bakiye Borçtan Kurtulma Talebi Hakkında Karar

(1) Temlik müddeti, vaktinden evvel sona ermez ise aciz mahkemesi, aciz alacaklılarını, yediemini ve borçluyu dinledikten sonra bakiye borçtan kurtulma talebi hakkındaki kararını verir.

(2) Aciz mahkemesi, bakiye borçtan kurtulma talebini, § 296, I ya da II, c.3 ya da 297 InsO hükümlerindeki koşullar mevcut ise aciz alacaklılarından birinin, § 298 InsO hükmündeki koşulların mevcudiyeti durumunda ise yedieminin talebi üzerine reddeder.

(3) Karar ilân edilir. Borçlu ile birinci fıkra uyarınca dinlenen ve bakiye borçtan kurtulma talebinin reddini talep eden her bir aciz alacaklısı karara karşı acele itiraz yoluna başvurabilir.

§ 301 Bakiye Borçtan Kurtulma Kararının Etkisi

(1) Bakiye borçtan kurtulma talebinin kabulü alacağını kaydettirmemiş bulunan alacaklı da dâhil olmak üzere tüm aciz alacaklılar bakımından sonuç doğurur.

(2) Aciz alacaklılarının müşterek borçlular ile kefillere karşı sahip oldukları haklar ile bu alacaklıların güvence amacıyla alacaklarını şerh ettirme hakkı ya da alacağın aciz usulünde ayrıca ödenmesini isteme hakkı borçtan kurtulma talebinin kabulünden etkilenmez. Buna karşılık, borçlu, müşterek borçlulara, kefillere ya da kendisine karşı rücu hakkı sahibi diğer kişilere karşı olan sorumluluğundan tıpkı aciz alacaklılarına karşı olduğu gibi kurtulur.

(3) Bakiye borçtan kurtulma prosedürü uyarınca ödeme yapılması gerekmeyen bir alacaklıya ödemede bulunulmuşsa, bu, ödenenlerin iadesi konusunda bir yükümlülük doğurmaz.

§ 302 İstisna Tutulan Alacaklar

Aşağıdaki alacaklar bakiye borçtan kurtulma prosedüründen etkilenmez:

1. Borçlunun kasten işlemiş olduğu bir haksız fiilden doğan yükümlülükleri. Ancak bunun için alacaklının, alacağını daha önce § 174 InsO uyarınca kaydettirmiş olması gerekir.

2. Para cezaları ile borçlunun, § 39, I/3 InsO uyarınca para cezasına eş tutulan yükümlülükleri.

3. Borçluya, aciz usulünün masraflarını ödeyebilmesi için faizsiz olarak verilmiş bulunan ödünçten kaynaklanan yükümlülükler.

§ 303 Bakiye Borçtan Kurtarılma Kararının İptali

(1) Borçlu yükümlülüklerini kasten ihlal eder ve böylelikle aciz alacaklılarının alacaklarının ödenmesi önemli ölçüde tehlikeye düşerse, aciz alacaklılarından birinin talebi üzerine aciz mahkemesi vermiş olduğu bakiye borçtan kurtarma kararından döner.

(2) Alacaklının bu yöndeki talebi, ancak bu talebin bakiye borçtan kurtulma kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl içinde ileri sürülmesi ve birinci fıkranın koşullarının gerçekleştiği ve alacaklının kararın kesinleşmesine kadar bu durumdan haberdar olmadığına gerçeğe yakın bir şekilde kanıtlanması şartıyla kabul edilir.

(3) Karardan önce borçlu ve yediemin dinlenir. Karara karşı talep sahibi ile borçlu, acele itiraz yoluna başvurabilir. Bakiye borçtan kurtarma kararının iptali hakkındaki karar ilân edilir.

DOKUZUNCU KISIM

III-TÜKETİCİ ACZİNE İLİŞKİN HÜKÜMLERİN TERCÜMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KAPSAM

§ 304 İlke

(1) Şayet borçlu, bağımsız olarak ekonomik faaliyette bulunmayan yahut bulunmamış olan bir gerçek kişi ise, aksi kanunda öngörülmemiş olmadıkça, tüketici aczi için genel hükümler uygulanır. Borçlu, bağımsız olarak ticari faaliyet icra etmiş idiyse mali durumu tespit edilebilir olmak ve aleyhine iş ilişkilerinden dolayı hiçbir talep ileri sürülmemek kaydıyla birinci cümle hükmü uygulama alanı bulur.

(2) Birinci fıkranın ikinci cümlesi anlamında borçlunun mali durumu, aciz usulünün açılmasına yönelik talebin ileri sürüldüğü anda borçlunun yirmiden az alacaklısı var ise tespit edilebilir.

2. FASIL

Borç Ödeme (Yapılandırma) Plânı

§ 305 Borçlunun Aczin Açılması Talebi

(1) Borçlu, tüketici aczinin açılması için verilen dilekçeyle beraber ya da dilekçenin verilmesinden hemen sonra şu belgeleri sunmak zorundadır:

1. Alacaklılarla, borçların belli bir plân dâhilinde ödenmesi hususunda başvurudan önceki son altı ay içerisinde mahkeme dışı bir uzlaşmanın sağlanamadığını gösteren yetkili bir kişi ya da kurum tarafından düzenlenmiş bulunan bir vesika. Bu vesikaya plân da eklenmeli ve plânın neden başarısızlığa uğradığı gösterilmelidir. Hangi kişi ya da kurumların yetkili olduğu eyaletler tarafından belirlenebilir.

2. Bakiye borçtan kurtulma dilekçesi (§ 287 InsO) ya da bakiye borçtan kurtulma usulüne başvurulmadığını gösteren beyan.

3. Mevcut malları ve gelirleri gösteren bir liste (malvarlığı listesi), bu listenin önemli unsurlarını gösteren özet liste (malvarlığı tablosu), alacaklıların listesi ve kendine karşı yöneltilmiş bulunan taleplerin listesi. Söz konusu listeler ile malvarlığı tablosuna, verilen bilgilerin doğru ve tam olduğunu belirten bir ek de eklenmelidir.

4. Borç ödeme plânı. Bu plân, alacaklıların menfaatleri ile borçlunun malvarlığı, gelir ve aile ilişkileri dikkate alınmak suretiyle borçların ödenmesini sağlamaya elverişli kuralları içerebilir. Bu plânda kefaletlerin, rehinlerin ve alacaklılara sağlanan diğer teminatların plândan etkilenip etkilenmeyeceği ve eğer etkilenecek ise ne derecede etkileneceğine de yer verilmelidir.

(2) Birinci fıkranın üç numaralı bendi uyarınca hazırlanan alacaklar listesinde, ekte sunulmuş olan alacak tablosundaki bilgilere dayanılabilir. Borçlunun çağrısı (daveti) üzerine alacaklılar, masrafları kendi üzerlerinde kalmak üzere, alacak listesinin hazırlanması için ileri sürdükleri taleplerin yazılı bir listesini borçluya vermekle yükümlüdürler. Alacaklılar, borçluya, özellikle alacaklarının miktarı ile bunun ne kadarının asıl alacak, ne kadarının faiz ve ne kadarının da masraftan oluştuğunu bildirmek zorundadırlar. Borçlunun daveti, hâlihazırda mahkemeye sunulmuş ya da yakın bir gelecekte sunulması plânlanan aciz usulünün açılması talebini de içermek zorundadır.

(3) Şayet borçlu, birinci fıkrada zikredilen ekleri ya da belgeleri tam olarak sunmaz ise, aciz mahkemesi, borçludan bu eksiklikleri derhal gidermesini ister. Borçlu, buna rağmen, söz konusu eksiklikleri bir ay içerisinde tamamlamazsa, onun aciz usulünün açılmasına yönelik talebini geri aldığı kabul edilir. § 306, III, c. 2 InsO hükmündeki ihtimaller var ise bu süre üç aydır.

(4) Borçlu, bu fasla göre aciz mahkemesi önünde birinci fıkranın bir numaralı bendi anlamında, ehil bir kişi ya da yetkili kabul edilen kurumun bir mensubu tarafından temsil edilebilir. Alacaklının temsili konusunda § 174, I,c.3 InsO hükmü kıyasen uygulanır.

(5) Federal Adalet Bakanlığı, Federal Konsey'in de olumlu görüşünü almak koşuluyla tüketici aciz usulünü kolaylaştırmak için, birinci fıkranın 1-

4. bentlerinde ibrazı istenen vesikalar, dilekçeler, listeler ve plânlar için çıkarılacak tüzük ile matbu formlar kabul etmeye yetkilidir.

§ 305a Mahkeme Dışı Uzlaşmanın Sonuçsuz Kılması

Alacaklılar ile mahkeme dışı borç ödeme uzlaşması denemesi, mahkeme dışı borç ödeme görüşmelerinden sonra, bir alacaklının cebri icraya başvurması üzerine sonuçsuz kalmış sayılır.

§ 306 Aciz Usulünün Tatil Edilmesi

(1) Aciz usulünün açılması talebine yönelik prosedür yapılandırma plânı hakkında karar verilmeye kadar tatil edilir. Bu süre üç ayı geçemez. Mahkeme, yapılandırma plânının kabul edilmeyeceği kanısına varmış ise borçluyu dinledikten sonra, aciz usulünün açılmasına yönelik prosedürün devamına karar verebilir.

(2) Birinci fıkra hükmü teminat tedbirlerinin alınmasına engel değildir. Prosedür tatil edilirse, borçlu, mahkemenin talebi üzerine iki hafta içerisinde, tebliğ edilmek üzere, borç ödeme plânı ile malvarlığı tablosunun yeterli sayıdaki suretini mahkemeye sunmak zorundadır. § 305, III, c. 2 InsO hükmü kıyasen uygulanır.

(3) Alacaklılardan biri aciz usulünün başlatılmasını talep ederse, aciz mahkemesi, aciz usulünün başlatılması kararından önce, borçluya, en azından dilekçe sunması için gerekli imkânı tanımak zorundadır. Borçlunun böyle bir talepte bulunması halinde birinci fıkra alacaklının dilekçesi için de geçerlidir. Bu durumda, borçlu, öncelikle, § 305, I/1 InsO uyarınca mahkeme dışı uzlaşmayı denemek zorundadır.

§ 307 Alacaklılara Tebligat

(1) Aciz mahkemesi, borçlu tarafından bildirilmiş bulunan alacaklılara, borç ödeme plânı ve malvarlığı tablosunu tebliğ eder; aynı zamanda alacaklılardan bir aylık kesin süre içinde § 305, I/3 InsO'da zikredilen listeler ile borç ödeme plânı hakkında görüşlerini bildirmelerini ister. Alacaklılara, listelerin incelenmek üzere aciz mahkemesinde hazır tutulduğu bildirilir. Aynı zamanda her bir alacaklıya, § 308, III, c. 2 InsO hükmünün hukukî sonuçlarına işaret edilerek görüşlerini bildirmeleri, birinci cümlede belirtilen süre içerisinde, incelenmek üzere aciz mahkemesinde hazır tutulan alacak listesindeki alacakları hakkındaki bilgileri kontrol edebilmesi ve -

gerekirse- düzeltilmesi için olanak tanınır. Alacaklılara birinci cümle uyarınca tebligat yapılmışsa 8. maddenin birinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlesi ile ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanmaz.

(2) Birinci fıkranın birinci cümlesi uyarınca belirtilen süre içerisinde bir alacaklının beyanı mahkemeye ulaşmazsa, bu, borç ödeme plânına rıza gösterildiği anlamına gelir. Davette bu duruma işaret edilir.

(3) Eğer bir alacaklının beyanı üzerine gerekli görülür ya da borç ödeme plânının kabulü hakkında yararlı görülürse, birinci fıkranın birinci cümlesi uyarınca tespit edilen sürenin dolmasından sonra, borçluya, borç ödeme plânını, mahkeme tarafından belirlenen süre içerisinde değiştirme ya da tamamlama imkânı verilir. Gerekli görülmesi durumunda, değişiklikler ya da tamamlamalar alacaklılara tebliğ edilir. Birinci fıkranın 1 ve 3. cümlesi ile ikinci fıkra hükümleri kıyasen uygulanır.

§ 308 Borç Ödeme (Yapılandırma) Plânının Kabulü

(1) Eğer hiçbir alacaklı, borç ödeme plânına karşı çıkmaz ya da onların rızası § 309 InsO uyarınca var sayılırsa, borç ödeme plânı kabul edilmiş sayılır. Aciz mahkemesi bu durumu bir karar ile tespit eder. Borç ödeme plânı, § 794, I/1 ZPO hükmü anlamında sulhun etkilerini gösterir. Birinci cümle uyarınca, borç ödeme plânı ile kararın birer sureti borçlu ile alacaklılara tebliğ edilir.

(2) Aciz usulünün başlatılması ve bakiye borçtan kurtulma talebi geri alınmış sayılır.

(3) Borçlunun sunduğu listede yer almayan ve sonra dan da borç ödeme plânının oluşumunda dikkate alınmayan alacaklılar, borçludan alacaklarının ödenmesini talep edebilirler. Ancak bu sonuç, bir alacaklıya borç ödeme plânı gönderilmiş olmasına rağmen yasal süre içerisinde bildirilmemiş ve kanun tarafından öngörülmüş sürenin bitiminden önce doğmuş ise geçerli değildir. Bu durumda alacak sona erer.

§ 309 Plânın Onaylanması

(1) Borç ödeme plânı, alacaklıların yarısından fazlası tarafından kabul edilmiş ve kabul eden alacaklıların alacağı, bildirilmiş bulunan alacaklıların tüm alacağının yarısından fazlasına tekabül ediyorsa, aciz mahkemesi plânı onaylar. Ancak aşağıdaki hallerde bu geçerli değildir:

1. İtiraz eden alacaklı, oylamaya diğer alacaklılar gibi iştirak ettirilmemişse,

2. Bu alacaklı, borç ödeme plânında, aciz usulünün açılması ve bakiye borçtan kurtulma talepleri hakkındaki yargılamanın sürdürülmesindekine nazaran, ekonomik bakımdan kasten daha kötü bir duruma düşürülmüşse. Şüphe halinde, borçlunun, yargılama sürecinin bütünü içerisinde birinci cümleye göre yapılan talep anındaki gelir, malvarlığı ve aile ilişkileri esas alınır.

(2) Karar verilmeden önce alacaklı dinlenir. Alacaklı, birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca itirazlarının yok sayılmasına karşı gösterdiği nedenleri inandırıcı kılmakla yükümlüdür. Bu konudaki karara karşı, borçlu ile rızası varsayılan alacaklı acele itiraz yoluna başvurabilir. § 4a, II InsO hükmü kıyasen uygulanır.

(3) Alacaklılardan biri, borçlu tarafından bildirilen borcun mevcudiyeti ya da meblağı hakkında ciddi şüpheler doğuracak vakıaları inandırıcı bir biçimde ileri sürerse ve uyuşmazlığın çıkışı, alacaklının diğer alacaklılara nazaran eşit işlem görmediğine dayanıyorsa (birinci fıkranın ikinci cümlesinin bir numaralı hükmü) bu alacaklının rızası var sayılamaz.

§ 310 Masraflar

Alacaklılar, borç ödeme plânına rıza göstermelerinden kaynaklanan masrafları borçludan talep etme hakkına sahip değildirlir.

